

ROZDZIAŁ 36

ESG, czyli standardy zrównoważonego rozwoju w działalności firm

**(wywiad z Beatą Kubidą i Joanną Maras
z Santander Bank Polska S.A.)
opieka merytoryczna dr hab. Adam Drosik**

Izabela Żbikowska, Fundacja HumanDoc – By mówić o raportowaniu ESG najpierw musimy wyjaśnić czym ESG jest.

ESG to zestaw kryteriów, za pomocą których przedsiębiorstwo ocenia wpływ swojej działalności na otoczenie, a jednocześnie wpływ czynników związanych ze zrównoważonym rozwojem na swoją działalność i sytuację finansową. Zrozumienie tego wpływu jest kluczowe dla budowania strategii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstwem. Akronim ESG łączy trzy kluczowe obszary: środowisko (Environmental), społeczeństwo (Social) i ład korporacyjny (Governance). W obszarze środowiskowym (Environmental) ESG dotyczy wpływu firmy na ekosystemy, obejmując kwestie takie jak emisje gazów cieplarnianych, zużycie energii i surowców, gospodarowanie odpadami czy ochrona bioróżnorodności. W wymiarze społecznym (Social) ESG koncentruje się na relacjach firmy z pracownikami, klientami, dostawcami oraz społecznościami lokalnymi. Chodzi tu między innymi o takie kwestie jak: prawa człowieka i prawa pracownicze, różnorodność i równe traktowanie, bezpieczeństwo i dbanie o dobrostan pracowni-

ków, zaangażowanie i współpraca z lokalnymi społecznościami, oferowanie produktów i usług odpowiadających na potrzeby różnych grup klientów, ochrona danych czy w końcu transparentna komunikacja. Ostatni element, ład korporacyjny (Governance), odnosi się do sposobu zarządzania firmą, jej przejrzystości w działaniu i stosowania zasad etycznych. Obejmuje to takie aspekty jak transparentność decyzji, niezależność rady nadzorczej, przeciwdziałanie korupcji, klarowne zasady wynagradzania menedżerów czy zarządzanie relacjami z dostawcami. Dobre praktyki w tym obszarze to np. wprowadzanie stosownych polityk i procesów kontrolnych, dbałość o etyczne zarządzanie, regularne raportowanie z zakresu zrównoważonego rozwoju.

IŻ – Innymi słowy ESG jest ważne, gdyż...

...gdyż stało się nieodłącznym elementem zarządzania przedsiębiorstwem i budowania wartości dla inwestorów. Inwestorzy patrzą, jak w perspektywie długoterminowej dana inwestycja będzie generowała przychód i pozytywny wpływ, ale też zwracają coraz większą uwagę na potencjalne ryzyko, uwzględniając kryteria pozafinansowe. Za przykład niech posłuży kryterium doboru lokalizacji inwestycji, gdzie trzeba brać pod uwagę, czy dany teren jest narażony na ryzyka fizyczne, takie jak powódzie czy wichury.

ESG wykracza poza tradycyjnie pojmowaną społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR), ponieważ łączy wymiar zarządzania z konkretnymi, mierzalnymi wynikami. Firmy dzięki wdrażaniu zasad ESG mogą dbać o swoją reputację, przyciągnąć klientów i talenty oraz zmniejszyć ryzyko prawne oraz operacyjne (np. związane z naruszeniem przepisów środowiskowych, etycznych czy prawa pracy). Warto pamiętać, że konieczność wdrażania standardów ESG w coraz większym stopniu wynika z regulacji, a spółki w coraz większym zakresie będą zobowiązane do raportowania działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ich wyników.

Warto podkreślić, że w społeczeństwie systematycznie rośnie świadomość nt. zrównoważonego rozwoju. Wśród najczęściej poruszanych wyzwań można wymienić ochronę środowiska, poprawę jakości życia, a także dbanie o zdrowie publiczne, walkę ze zmianami klimatycznymi oraz stworzenie bardziej sprawiedliwych warunków życia i pracy

Kalkulator śladu węglowego

W 2024 roku Santander Bank Polska udostępnił platformę „Santander Nowa Energia” skierowaną do małych i średnich przedsiębiorstw oraz korporacji. Jej głównym elementem jest bezpłatny kalkulator śladu węglowego. Umożliwia on obliczenie emisji CO₂ związanych z działalnością firmy w Zakresie 1, tzn. emisji bezpośrednich powstałych w wyniku spalania paliw w instalacjach i pojazdach, oraz w Zakresie 2, czyli w wyniku wytwarzania energii czy ciepła, które zużywa firma. Po uzupełnieniu danych dotyczących emisji, można wygenerować raport estymujący ślad węglowy firmy. Dodatkowo kalkulator umożliwia użytkownikowi zidentyfikowanie sposobu na zredukowanie śladu węglowego przedsiębiorstwa. Podczas uzupełniania danych, na każdym etapie wyświetlają się odpowiedzi i komentarze ekspertów. Dodatkowo przygotowane zostały artykuły i materiały wideo, które krok po kroku wyjaśniają tematykę śladu węglowego, emisyjności firmy, jej redukcji i kompensacji.

dla przyszłych pokoleń. To, w jaki sposób firm uwzględnia te zagadnienia w swoich działaniach, już dziś jest brany pod uwagę szczególnie przez młodsze pokolenia przy wyborze pracodawcy czy codziennych zakupach.

IŻ – Wszystko to brzmi bardzo ładnie, ale czy ESG to sztuka dla sztuki czy faktyczne działania, które mają realnie wpływ?

Właśnie dlatego, aby założenia koncepcji zrównoważonego rozwoju nie pozostały tylko pięknie brzmiącymi deklaracjami, wprowadzono czynniki ESG i zasady ich raportowania. Dotychczas dużym wyzwaniem na rynku był wysoki poziom dobrowolności w zakresie informacji, które

Erin Brockovich, reż. Steven Soderbergh (2000 r.)

Film oparty na prawdziwej historii Erin Brockovich, prawniczki bez formalnego wykształcenia, która odkrywa skażenie wody pitnej przez firmę Pacific Gas and Electric Company (PG&E). Film doskonale ilustruje wszystkie trzy filary na których zbudowana jest koncepcja ESG. Kwestie środowiskowe (Environmental) związane są z zanieczyszczeniem dokonywanym przez wielką korporację oraz odpowiedzialnością korporacyjną (Governance) za dokonane zniszczenia. Ponadto, przedstawia także aspekt społeczny (Social), pokazując wpływ działań firmy na lokalną społeczność i trudną walkę o wręcz zmuszenie PG&E do wzięcia odpowiedzialności za skutki swoich działań.

spółki ujawniają i definicji, które stosują. To bardzo utrudniało ocenę wiarygodności celów i ambicji deklarowanych przez firmy oraz porównywanie wyników ich działań na tle konkurencji. Zgodnie z zasadą „nie można zarządzać czymś, czego nie można zmierzyć”, wprowadzenie transparentnych i uniwersalnych kryteriów ESG pozwala na sprawdzenie, czy faktycznie wywieramy realny wpływ. Zwiększenie transparentności firmy w zakresie informowania o swoich osiągnięciach buduje również większe zaufanie wśród inwestorów, pracowników i konsumentów. M.in. na te wyzwania odpowiada Dyrektywa CSRD i standardy raportowania ESRS, które zaczęły obowiązywać wybrane spółki w 2025 za rok sprawozdawczy 2024.

Początkowy etap zawsze budzi opór – to naturalne, gdy mamy do czynienia z dużymi zmianami. Kluczowe w procesie raportowania jest wyjaśnienie, jakie dane są potrzebne i dlaczego. Kiedy osoby zaangażowane rozumieją, jakie informacje mają dostarczyć i jaki jest ich cel, stają się bardziej otwarte i zaangażowane w proces. Ponadto, wdrożenie skutecznego systemu raportowania ESG wymaga zaangażowania najwyższej kadry kierowniczej w organizacji, w tym zarządu i rady nadzorczej, jeśli chcą traktować te kwestie jako integralną część strategii rozwoju firmy.

Jako jedna z firm objętych w pierwszej kolejności nowymi standardami raportowania mamy wiele pytań i wątpliwości. Kluczowym problemem jest to, że jako spółki – nie tylko w sektorze finansowym, ale również w innych branżach – jesteśmy jednymi z pierwszych organizacji poddawanych nowym wymogom regulacyjnym. Często działamy „ahead of regulation” – wyprzedzającą względem wprowadzania

nowych przepisów do systemu prawnego, aby być w stanie spełnić ich wymogi, gdy już zaczną formalnie obowiązywać. Dodatkowo przepisy ulegają zmianom i wciąż pojawiają się nowe, co utrudnia planowanie.

Drugi istotny aspekt dotyczy samego procesu raportowania. Brakuje sektorowych standardów ESRS, które precyzowałyby wymagane dane dla poszczególnych branż (a z ostatnich doniesień dotyczących projektu Omnibus wynika, że takowe mimo wcześniejszych założeń nie zostaną wprowadzone). Pewne zagadnienia, jak ograniczanie emisji gazów cieplarnianych czy zapewnianie przestrzegania praw pracowniczych są uniwersalne dla wszystkich branż. Jest jednak wiele kwestii specyficznych dla konkretnych sektorów, np. dla sektora spożywczego istotnym wskaźnikiem będzie ograniczenie marnotrawienia żywności, a dla branży IT np. zmniejszenie zużycia energii. Tu na pomoc przychodzi tzw. badanie podwójnej istotności – pierwszy etap przygotowywania sprawozdania zgodnie z ESRS, w ramach którego spółka identyfikuje, które kwestie z obszarów E, S i G mają największe znaczenie z punktu widzenia jej działalności, i te kwestie będzie miała obowiązek zaraportować zgodnie z ESRS.

Warto także zaznaczyć, że wiele firm, które funkcjonują w ramach międzynarodowych grup kapitałowych, musi dostosować swoje raportowanie zrównoważonego rozwoju do regulacji, obowiązujących na różnych rynkach, co wiąże się z koniecznością współpracy między organizacjami w różnych krajach. Pierwsze raporty mogą nie być w pełni porównywalne między spółkami, ponieważ nie ma jeszcze ugruntowanej praktyki ani jednolitych standardów interpretacyjnych. To sprawia, że cały proces opiera się na wzajemnym zrozumieniu i współpracy – zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej.

IŻ – Póki co obowiązkiem raportowania objęci są najwięksi gracze na rynku, ale z roku na rok ten krąg będzie się powiększał.

Będziemy obserwować, jak rozwinie się praktyka w związku z propozycjami zmian w regulacjach, zapowiedzianymi przez Komisję Europejską (pakiet Omnibus). Niezależnie jednak od rozwoju obowiązków regulacyjnych, raportowanie ESG staje się ugruntowaną praktyką, stosowaną, również na zasadach dobrowolności, przez coraz szerszy zakres podmiotów. To stanowi ogromną szansę dla młodych ludzi, którzy chcą

rozwijać swoje kariery w tym obszarze. Część dotycząca sprawozdawczości ESG stanowić będzie ogromny rynek. To coś, co można porównać do e-księgowości – otwiera się wielkie pole do rozmów o cyfryzacji, budowaniu baz danych, automatyzacji procesów. Już teraz dążymy do tego, by raportowanie zrównoważonego rozwoju było jak najbardziej zautomatyzowane, z aplikacjami i wspólnymi bazami danych, na przykład na poziomie krajowym. Docelowo dane spółek mają być dostępne w jednym miejscu – tak, aby każdy zainteresowany, a przede wszystkim inwestor, mógł do nich łatwo sięgnąć. W tym wszystkim rola analityków i specjalistów od danych będzie kluczowa. Tu naprawdę istnieje przestrzeń na innowacje i rozwój. Osoby, posiadające umiejętności w zakresie analizy danych, programowania oraz zarządzania projektami cyfrowymi będą miały szerokie możliwości rozwoju kariery w tej branży. Z biegiem czasu, rozwój technologii takich jak sztuczna inteligencja czy blockchain również umożliwi dalszą automatyzację i transparentność w raportowaniu ESG.

IŻ – Ale co z małymi firmami, dla których ESG to zupełna nowość?

To prawda, że regulacje są napisane bardzo trudnym językiem i często brakuje im przełożenia na prosty, zrozumiały język. Mniejsze firmy nie zawsze wiedzą, jak się do tego zabrać, a dla wielu z nich pojęcie ESG brzmi wręcz groźnie. Warto jednak zaznaczyć, że te regulacje nie są tylko obciążeniem, ale także szansą na poprawę efektywności i zrównoważony rozwój, który w dłuższym czasie może przynieść korzyści w postaci zwiększonej konkurencyjności i zaufania klientów. A w krótszej perspektywie wpływa na dostęp do kapitału ze środków unijnych i krajowych oraz na finansowanie z banków, dla których uwzględnianie czynników ryzyk ESG w procesach kredytowych jest już obowiązkiem. Dlatego edukacja jest kluczowa. W listopadzie 2024 roku odbyła się premiera przewodnika po ESG dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), stworzonego razem z Polskim Stowarzyszeniem ESG i Instytutem Łukasiewicza. Tego typu przewodniki ułatwiają zrozumienie podstaw ESG. Przedstawiają proste, praktyczne kroki, jak stopniowo wdrażać rozwiązania, wspierające zrównoważoną transformację biznesu. Chodzi o to, by pokazać firmom, że wdrażanie zasad, procesów i działań ESG wpływa realnie np. na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w pra-

cy, pozyskiwanie i zatrzymywanie talentów (m.in. poprzez równe wynagrodzenia czy inwestowanie w rozwój kompetencji), czy na koszty związane z zużyciem energii, wody i innych surowców.

IŻ – ESG ma dostarczyć informacje dla interesariuszy, pozwala zarządom na nowe spojrzenie na organizację, ale czy wnosi jakąś wartość dla pracowników?

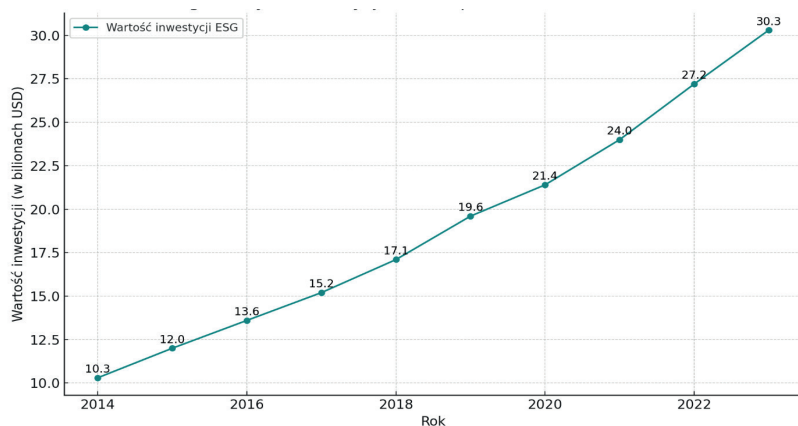
Zdecydowanie tak. Przede wszystkim raportowanie ESG to nie tylko spełnienie wymogów. Jest to proces, który pozwala na systematyczne monitorowanie działań organizacji w obszarze zrównoważonego rozwoju oraz na wprowadzanie praktyk, które przynoszą korzyści nie tylko dla samej firmy, ale także jej pracowników. Chodzi o to, by firmy mogły zarządzać danymi z zakresu zrównoważonego rozwoju w sposób zbliżony do zarządzania danymi finansowymi – budować strategię, prognozy, plany, a przy tym uwzględniać różne czynniki, jak dane historyczne, otoczenie, ryzyka i szanse. Dzięki temu organizacje mogą działać na podstawie rzeczywistych danych, co pozwala im budować przewagę konkurencyjną i wartość dodaną. Pracownicy zyskują w ten sposób lepsze warunki pracy, transparentność działań oraz poczucie, że ich firma angażuje się w odpowiedzialne i zrównoważone zarządzanie, co może wpływać na ich większą lojalność i zaangażowanie.

Rating ESG

Rating ESG to ocena efektywności i ryzyka przedsiębiorstw w trzech kluczowych obszarach: środowiskowym, społecznym i zarządzania. Coraz częściej jest on wykorzystywany przez inwestorów jako wskaźnik stabilności i długoterminowego ryzyka firm, uwzględniając nie tylko ich wyniki finansowe, ale także działania w zakresie zrównoważonego rozwoju. Firmy dbające o środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny są postrzegane jako bardziej wiarygodne i przyciągają więcej inwestycji. Ratingi ESG przyznają wyspecjalizowane agencje, takie jak MSCI ESG Research, Sustainalytics, Refinitiv, S&P Global i ISS ESG, stosujące różne metodologie, co może prowadzić do rozbieżności ocen. Brak jednolitych standardów oceny ESG stanowi wyzwanie, dlatego Unia Europejska pracuje nad regulacjami mającymi na celu standaryzację metodologii oceny ESG, aby zwiększyć jej przejrzystość i wiarygodność.

IŻ – Może jakiś przykład z tej sfery?

Jednym z filarów ESG w wymiarze społecznym jest przeciwdziałanie luce płacowej. Luka płacowa to różnica w wynagrodzeniach między

Wartość globalnych inwestycji ESG na przestrzeni lat 2014–2024 (w bilionach USD)

Wykres przedstawia wartość globalnych inwestycji ESG na przestrzeni ostatnich 10 lat, wyrażoną w bilionach dolarów amerykańskich. Od 2014 roku, gdy wartość inwestycji ESG wynosiła 10,3 biliona USD, można zaobserwować stały trend wzrostowy. W 2023 roku osiągnęła ona 30,3 biliona USD, co oznacza prawie trzykrotny wzrost w ciągu dekady. Najbardziej dynamiczny wzrost miał miejsce w latach 2020–2023, co może być związane z rosnącą świadomością ekologiczną, zmianami regulacyjnymi oraz większym naciskiem na odpowiedzialne inwestowanie po pandemii COVID-19. Warto zwrócić uwagę na fakt, że w 2021 roku wartość inwestycji ESG przekroczyła 24 biliony USD, co zbiegło się z globalnymi inicjatywami klimatycznymi oraz wprowadzeniem bardziej rygorystycznych standardów raportowania ESG.

grupami osób, najczęściej analizowana w kontekście płci. W praktyce kobiety zarabiają średnio mniej niż mężczyźni za tę samą pracę lub pracę o podobnej wartości. Przyczyny luki płacowej są złożone i obejmują zarówno czynniki strukturalne, jak np. segregacja zawodowa (kobiety częściej pracują w gorzej opłacanych branżach), jak i czynniki społeczne, takie jak stereotypy płciowe, ograniczony dostęp do awansów czy nierówny podział obowiązków domowych. Problem luki płacowej jest istotny zarówno z punktu widzenia sprawiedliwości społecznej, jak i efektywności gospodarczej, ponieważ wpływa na indywidualną niezależność finansową kobiet, ich emerytury oraz ogólną równość szans.

W Polsce firmy, które wspierają działania likwidujące lukę płacową mogą ubiegać się o wyróżnienie Certyfikatem Równości Płac (CRP).

Certyfikat ten został wprowadzony, aby zachęcać firmy, działające na rynku krajowym do wdrożenia praktyk, wyrównujących szanse kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz promować przeciwdziałanie luce płacowej. Przyznanie Certyfikatu poprzedzone jest audytem, którego wyniki ocenia kapituła CRP. W 2024 roku jedną z trzech firm, która otrzymała to wyróżnienie był Santander Bank Polska. Luka płacowa w banku sukcesywnie spada. W 2024 roku wskaźnik Equal Pay Gap (EPG) wyniósł 0,50% (w 2022 r. wynosił 2,00%).

IŻ – A jakie korzyści z działań firm z zakresu ESG mają konsumenci?

Takich korzyści można by wymienić wiele, ale dla zobrazowania przybliżmy kwestię edukacji i odpowiedzialności firm wobec swoich klientów. Na przykład dla Santander Bank Polska bardzo istotnym obszarem jest edukacja i ochrona klientów w zakresie cyberbezpieczeństwa. Bank prowadzi m.in. kampanię edukacyjną „Nie wierz w bajki”. Są to przewrotnie opowiedziane historie, oparte na znanych, klasykach bajkowych, które przestrzegają przed zagrożeniami w Sieci. W narracji bankowej ukryte są historie o oszustwie „na Blik”, o phishingu, vishingu, deepfakeach i innych metodach, dzięki którym przystępny internetowi wyludniają dane od użytkowników. Dodam, że wszystkie bajki oraz wskazówki jak być czujnym w Sieci można znaleźć na stronie www.niewierzwbajki.pl. Tam też można sprawdzić swoją wiedzę w szkoleniu CyberHeroes.

IŻ – Rozumiem, że tworzenie raportu ESG opiera się na zbieraniu danych? Wydaje się to czasochłonnym procesem, czy są narzędzia które mogą to usprawnić?

Tak i to sporo pracy... a liczba i zakres danych wciąż rośnie. Widać, że firmy z pogranicza IT i konsultingu mocno rywalizują o rynek, proponując różne rozwiązania oraz narzędzia, coraz lepiej dostosowane do charakteru i wielkości spółek. Co ważne, to nie są przypadkowe przedsiębiorstwa – mówimy tu o największych firmach na polskim rynku, które łączą doświadczenie i wiedzę ekspercką z obszarów rachunkowości, ESG, baz danych oraz IT. Mają one solidne zaplecze merytoryczne i technologiczne, dzięki czemu mogą być istotnym wsparciem dla zespołów ESG, które wcześniej nie miały styczności z raportowaniem. Ale najważniejsze, musimy pamiętać, iż narzędzia mogą wspierać pro-

ces, ale na końcu i tak potrzeba wiedzy eksperckiej, żeby dane były dobrze zinterpretowane oraz zgodne z wymogami regulacyjnymi. Innymi słowy, kluczowe jest umiejętne łączenie technologii z ludzką wiedzą i doświadczeniem.

IŻ – Czyli najpierw szukamy narzędzia, wspierającego pozyskiwanie danych, a potem...?

Szukamy lub rozwijamy takie narzędzia samodzielnie w firmie. Ale to dopiero początek. Raportowanie ESG to proces ciągły. Podejmując de-

Safaricom – demokratyzacja usług finansowych w Kenii

Wartości, które niesie koncepcja ESG nie dotyczy tylko Unii Europejskiej. Niezwykle ciekawym przykładem dobrych praktyk jest firma pod nazwą Safaricom, największy operator telekomunikacyjny w Kenii, który odgrywa kluczową rolę w demokratyzacji finansów, wykorzystując technologię mobilną do zwiększenia dostępności usług finansowych. Jego flagowy produkt, M-Pesa (usługa mobilnych przelewów i płatności), zrewolucjonizował sektor finansowy, umożliwiając milionom ludzi, zwłaszcza tym bez dostępu do tradycyjnych banków, korzystać z przelewów, płatności, oszczędzania i mikrokredytów. Dzięki temu Kenia stała się globalnym liderem w zakresie włączenia finansowego.

Rozwój usług finansowych Safaricom obejmuje również M-Shwari – mobilny system oszczędności i mikrokredytów, opracowany we współpracy z Commercial Bank of Africa. Pozwala on użytkownikom M-Pesa budować kapitał i uzyskiwać szybkie pożyczki bez konieczności wizyty w banku. Firma angażuje się także w sektor rolny, zapewniając rolnikom dostęp do cyfrowych rynków, informacji o cenach i systemów płatności, co poprawia ich stabilność finansową.

Edukacja finansowa to kolejny filar strategii Safaricom. Organizowane kampanie podnoszą świadomość ekonomiczną, ucząc, jak efektywnie korzystać z narzędzi cyfrowych do poprawy jakości życia. Równocześnie firma intensywnie inwestuje w infrastrukturę telekomunikacyjną, rozszerzając zasięg usług mobilnych na najbiedniejsze i najbardziej odległe regiony Kenii.

Kluczowym elementem działań Safaricom jest współpraca z bankami, firmami technologicznymi i organizacjami pozarządowymi, co sprzyja tworzeniu innowacyjnych produktów finansowych, takich jak ubezpieczenia mobilne czy dostępne inwestycje. Dzięki tym inicjatywom Kenia doświadczyła znacznej redukcji ubóstwa, wzrostu bezpieczeństwa finansowego i rozwoju przedsiębiorczości. Safaricom udowadnia, że technologia mobilna może być skutecznym narzędziem budowania bardziej sprawiedliwego i dostępnego systemu finansowego.

Źródło: *Partnering for growth: Transforminlives. 2022 Sustainable Business Report*, https://www.safaricom.co.ke/sustainabilityreport_2022/wp-content/uploads/2023/01/Safaricom_22-1.pdf

cyzję o wyborze rozwiązania, należy pamiętać o zapewnieniu środków finansowych i zasobów ludzkich w trybie nieprzerwanym, bo to nie jest jednorazowy raport, który przygotowujemy i możemy o nim zapomnieć. Sam obowiązek raportowy, wynikający z ESRS jest coroczny, ale proces pozyskiwania i zarządzania danymi wymaga prac w ciągu całego roku. Należy przede wszystkim zidentyfikować zakres potrzebnych danych i ich źródła, a następnie zaplanować sposoby ich pozyskiwania.

Potem pojawia się pytanie: *Co zrobić z tymi wszystkimi danymi?* Mówimy tu o gromadzeniu i agregowaniu danych, a także o obliczaniu i ujawnianiu wskaźników. Często są to dane wrażliwe, które wymagają odpowiedniego zabezpieczenia, albo dane pochodzące ze źródeł zewnętrznych. Proces raportowania wymaga stałej aktualizacji danych i monitorowania wyników. Dodatkowo, przedsiębiorstwa muszą inwestować w technologie, które umożliwiają integrację różnych źródeł danych, takich jak dane finansowe, operacyjne czy środowiskowe. To pozwala na pełniejszą analizę związków poszczególnych wskaźników ESG z długoterminową strategią firmy i jej wynikami finansowymi.

W raportowaniu zrównoważonego rozwoju trzeba zadbać o to, żeby dane były nie tylko prawidłowo policzone, ale też odpowiednio przechowywane i interpretowane, a to wymaga odpowiedzialnego podejścia.

IŻ – I tu istotni stają się eksperci ESG.

Tak, bo w raportowaniu ESG kluczowe jest podejście oparte na badaniu podwójnej istotności. Raportujemy tylko to, co w danym momencie wydaje się najważniejsze, ale już w kolejnym roku priorytety mogą się zmienić. Dlatego nawet najlepsze narzędzie nie zastąpi przemyślanego procesu.

Ekspert ESG odgrywają rolę doradczo-kontrolną. Wykorzystując narzędzia i systemy, zapewniają, że dane zbierane i analizowane w ramach raportu są poprawne oraz kompletne. Wymaga to nie tylko znajomości technicznych aspektów raportowania, ale również umiejętności interpretowania kontekstu, zmieniających się regulacji i wpływu decyzji na organizację i społeczeństwo.

Poza tym żadne, nawet najlepsze narzędzie nie sprowadza się do prostego przeklikania danych. Na końcu i tak potrzebny jest człowiek. Maszyna ani system nie podpiszą się pod raportem – finalna odpowie-

działność za weryfikację danych i przygotowanie raportu zawsze spoczywa na ludziach.

To trochę jak z medycyną – sztuczna inteligencja może wystawić diagnozę na podstawie objawów, ale czy chcielibyśmy, żeby AI od razu przepisywała lekarstwa? W zrównoważonym rozwoju jest podobnie – technologia jest narzędziem wspierającym, ale ostateczne decyzje i odpowiedzialność należą do ludzi.

IŻ – Podsumowując, ESG wymaga zbierają danych w wymiarach środowiskowym, społecznym oraz ładu korporacyjnego. Następnie dane te są analizowane i powstaje raport ESG...

Raport jest końcem i jednocześnie początkiem – to moment, w którym zbieramy wszystko w całość, ale też podejmujemy decyzje na przyszłość. Może zmienia się sytuacja polityczna, może firma widzi nowe wyzwania – raport jest narzędziem, które pozwala na refleksję i dostosowanie strategii, z uwzględnieniem ryzyk i szans, które zostały uwidocznione w procesie przygotowywania sprawozdania. Raportowanie pozwala też docenić to, ile udało się osiągnąć nakładem pracy wszystkich obszarów firmy. W ciągłym biegu łatwo zapomnieć, ile pracy zostało włożone, ale raportowanie pokazuje, że to wszystko ma wartość – nie tylko dla organizacji, ale też dla gospodarki. Dlatego powinniśmy patrzeć na raport zrównoważonego rozwoju nie tylko jak na kolejny dokument. Przy odpowiednim wykorzystaniu może on być kompasem dla przyszłych decyzji strategicznych. Firmy, które regularnie monitorują swoje dane ESG, mają szansę na lepsze przygotowanie się na zmiany w regulacjach i oczekiwaniach konsumentów czy pracowników, co pozwala im budować wartość oraz utrzymać konkurencyjność na rynku.

Dla młodych ludzi, szukających ofert na rynku pracy to także sygnał o realnych praktykach i wyznawanych wartościach w firmie, np. dotyczących wyrównywania szans czy walki ze zmianą klimatu.

Słowniczek

ESG – to koncepcja, która łączy trzy kluczowe obszary: środowisko (Environmental), społeczeństwo (Social) i ład korporacyjny (Governance). Celem ESG jest ocena wpływu działalności przedsiębiorstw na te sfery.

CSR – jest koncepcją zarządzania, w ramach której przedsiębiorstwo dobrowolnie uwzględnia w swoich działaniach aspekty środowiskowe, interesy społeczne oraz relacje z różnymi grupami interesariuszy, szczególnie z pracownikami.

Luka płacowa – jest miarą zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć.

Kalendarium

1997 – Powstanie Global Reporting Initiative (GRI), które stało się standardem raportowania zrównoważonego rozwoju.

2000 – Powstanie United Nations Global Compact, inicjatywy ONZ promującej odpowiedzialne praktyki biznesowe.

2005 r. – United Nations Global Compact opublikował raport, we współpracy z International Finance Corporation i rządem szwajcarskim, którego celem było włączenie czynników środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym do rynków kapitałowych. W rzeczywistości raport „Who Cares Wins” był pierwszym dokumentem, w którym wspomniano termin „ESG”.

2006 – Powstanie Principles for Responsible Investment (PRI), inicjatywy ONZ promującej odpowiedzialne inwestowanie. PRI stało się kluczowym narzędziem dla inwestorów instytucjonalnych w zakresie ESG

2017 – Wprowadzenie Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), które stało się jednym z najistotniejszych standardów ujawniania informacji związanych z klimatem

2022 r. – przyjęcie przez Komisję Europejską dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (*Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD*), która weszła w życie w 2023.

Problemy do dyskusji

1. Scharakteryzuj, czym jest koncepcja ESG.
2. Wskaż przykłady działań w ramach ESG w różnych branżach, np. spożywczej, IT, przemyśle, rolnictwie.
3. Wyjaśnij problem luki płacowej i jej konsekwencje społeczne.
4. Czy ESG może stać się narzędziem politycznym lub ideologicznym? Jak uniknąć takiego ryzyka?
5. Jak firmy mogą przyczynić się do walki z nierównościami społecznymi i promować różnorodność oraz integrację?
6. Jak technologia, np. sztuczna inteligencja czy blockchain, może wspierać rozwój ESG?
7. Jakie są największe bariery dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) we wdrażaniu zasad ESG?

Dodatkowa literatura

Przewodnik po ESG dla firm z sektora MŚP, <https://itech.lukasiewicz.gov.pl/wp-content/uploads/2024/11/Przewodnik-ESG-dla-MSP.pdf>

Who Cares Wins. Connecting Financial Markets to a Changing World, https://web.archive.org/web/20220901042632/https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf

Global Sustainable Investment Review 2022, <https://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2023/12/GSIA-Report-2022.pdf>

Cogan D., *Corporate Governance and Climate Change: Making the Connection*, <https://web.archive.org/web/20230217140451/http://www.w.rrjasda-tabank.info/ceres06.pdf>

Santander Serwis ESG

Materiał filmowy

https://www.youtube.com/watch?v=Cw1kDk_vS60

Film przedstawia, na czym polega inwestowania we wartości ESG, jakie są jego główne założenia oraz korzyści.

